

Bruxelles, den 3.4.2020
COM(2020) 135 final

2020/0051 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING

om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1215/2009 om exceptionelle handelsforanstaltninger for lande og territorier, der deltager i eller er knyttet til Den Europæiske Unions stabiliserings- og associeringsproces

BEGRUNDELSE

1. BAGGRUND FOR FORSLAGET

• Forslagets begrundelse og formål

De foreslåede autonome handelsforanstaltninger er et af instrumenterne til gennemførelse af EU's politik over for Vestbalkan som defineret i stabiliserings- og associeringsprocessen, der blev iværksat af Europa-Kommissionen i maj 1999. Det Europæiske Råd konkluderede på sit møde i Lissabon den 23.- 24. marts 2000, at der forud for indgåelsen af stabiliserings- og associeringsaftaler med de vestbalkanske parter skulle gennemføres en asymmetrisk handelsliberalisering. Der er blevet fastsat bestemmelser om asymmetrisk handelsliberalisering ved Rådets forordning (EF) nr. 1215/2009 om exceptionelle handelsforanstaltninger for lande og territorier, der deltager i eller er knyttet til stabiliserings- og associeringsprocessen, med en gyldighedsperiode til den 31. december 2020.

Der er nu indgået stabiliserings- og associeringsaftaler mellem Unionen og alle berørte vestbalkanske parter, senest med Kosovo*, som trådte i kraft den 1. april 2016.

I betragtning af forskellene i omfanget af toldliberaliseringen under de aftaleordninger, der er blevet udviklet mellem Unionen og alle deltagere i stabiliserings- og associeringsprocessen, og de præferencer, som er indrømmet i henhold til forordning (EF) nr. 1215/2009, foreslås det at forlænge gyldighedsperioden for forordning (EF) nr. 1215/2009 til den 31. december 2025.

• Sammenhæng med de gældende regler på samme område

Forslaget er i overensstemmelse med EU's fortsatte støtte til regionens gradvise økonomiske integration i EU og de enkelte tiltrædelsesprocesser.

Selv om de fleste handelspræferencer, der oprindeligt er indrømmet Vestbalkan gennem autonome handelsordninger, nu er integreret i de enkelte stabiliserings- og associeringsaftaler med Unionen, udgør de begrænsede præferencer, der er indrømmet ved denne forordning, stadig en værdifuld støtte for den regionale økonomi. Disse præferencer giver mulighed for suspension af de specifikke toldsætser, der normalt anvendes på frugt og grøntsager, og adgang til det globale vinkontingent, der er tilgængeligt efter, at landenes respektive nationale vinkontingenter er udtømt.

Systemet med autonome handelsforanstaltninger har bidraget til stigningen i den samlede handel mellem EU og Vestbalkan, som i 2018 oversteg 54 mia. EUR. EU er med en andel på mere end 72 % af regionens samlede handel den førende handelspartner.

• Sammenhæng med Unionens politik på andre områder

Dette forslag er i fuld overensstemmelse med Sofiaerklæringen af 17. maj 2018, hvor EU forpligtede sig til at styrke og intensivere sit engagement på alle niveauer for at støtte regionens politiske, økonomiske og sociale omstilling. Det er også i overensstemmelse med de politiske retningslinjer for den nye Kommission, som igen har understreget det europæiske perspektiv for Vestbalkan og dets vigtige rolle i den fortsatte reformproces i hele regionen. Den Europæiske Union sigter mod at fremme fred, stabilitet og økonomisk udvikling i regionen og åbne op for udsigten til integration i Unionen.

* Denne betegnelse indebærer ingen stillingtagen til Kosovos status, og den er i overensstemmelse med FN's Sikkerhedsråds resolution 1244/1999 og Den Internationale Domstols udtalelse om Kosovos uafhængighedserklæring.

2. RETSGRUNDLAG, NÆRHEDSPRINCIPPET OG PROPORTIONALITETSPRINCIPPET

- **Retsgrundlag**

Retsgrundlaget for forslaget er artikel 207, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

- **Nærhedsprincippet (for områder, der ikke er omfattet af enekompetence)**

Ikke relevant.

- **Proportionalitetsprincippet**

Det har vist sig, at de foreslåede foranstaltninger har haft en positiv virkning på modtagerlandene, idet de navnlig gennem oprettelsen af stærke partnerskaber mellem EU-virksomheder og de lokale producenter i den vestlige Balkanregion bidrager til deres økonomiske udvikling. Forslaget om at forlænge foranstaltningerne i yderligere fem år betragtes derfor som den mest hensigtsmæssige foranstaltning for at sikre stabil økonomisk udvikling for vestbalkanske parter og samtidig undgå en meget lang og kompleks proces for at ændre hver individuel bilateral handelsaftale som en del af stabiliserings- og associeringsaftalerne.

- **Valg af retsakt**

Autonome handelsforanstaltninger giver - under særlige omstændigheder - EU mulighed for at indrømme meget specifikke og målrettede præferencer, som ellers ikke ville blive indrømmet i forbindelse med en frihandelsaftale, da de ville skabe præcedens, som ikke er i Unionens interesse.

3. RESULTATER AF EFTERFØLGENDE EVALUERINGER, HØRINGER AF INTERESSEREDE PARTER OG KONSEKVENSANALYSER

- **Efterfølgende evalueringer/kvalitetskontrol af gældende lovgivning**

Der er ikke foretaget formel efterfølgende evaluering, da der er tale om foranstaltninger med meget begrænset anvendelsesområde.

- **Høringer af interesserede parter**

Der har ikke været afholdt formelle høringer af de interesserede parter, men blandt de begunstigede parter er der en enstemmig og gentaget interesse i at videreføre foranstaltningerne, mens ingen af de europæiske erhvervsdrivende har rejst indsigelser via de forskellige kommunikationsplatforme, som Kommissionens tjenestegrene har oprettet for EU's erhvervsliv.

- **Ekspertbistand**

Ikke relevant.

- **Konsekvensanalyse**

Ifølge værktøjsskassen for bedre regulering er det ikke nødvendigt at gennemføre en konsekvensanalyse i forbindelse med forlængelsen af eksisterende protokoller med tredjelande.

De foreslåede foranstaltninger har været gældende i næsten tyve år, men er nu meget begrænset, da de fleste præferencer gradvist er blevet integreret i de enkelte stabiliserings- og associeringsaftaler mellem EU og modtagerlandene. Mens den anslåede virkning af told, som EU ikke har opkrævet - omkring 23,5 mio. EUR for de seks modtagerlande, baseret på importværdien i 2018 - anses for minimal, anses forlængelsen af foranstaltningerne for at være den bedste garanti for EU's engagement i Vestbalkans handelsintegration. Forlængelsen vil også være med til at sikre stabiliteten i markedsadgangsbetingelserne for de erhvervsdrivende både i regionen og i EU.

På baggrund af Kommissionens vurdering efter studiebesøg i regionen har det vist sig, at foranstaltningerne er til fordel for et stort antal små landbrugsproducenter, og mange af disse lokale producenter har etableret stærke partnerskaber med virksomheder i EU. Hvis forordning nr. 1215/2009 ikke forlænges til den 31. december 2020, vil Vestbalkan midlertidigt være afskåret fra denne liberaliserede markedsadgang for vigtige landbrugsprodukter (frugt og grøntsager), som er af afgørende betydning for denne følsomme region.

EU bør med alle midler undgå en gentagelse af situationen i 2010, hvor der ikke rettidigt kunne stemmes om forlængelsen, hvilket førte til alvorlige forstyrrelser på Vestbalkans landbrugsmarkeder. Opkrævning af told med tilbagevirkende kraft bør ikke være et alternativ, da det er kompliceret/meget bureaukratisk og vil tage måneder, før de erhvervsdrivende får godtgjort deres udgifter. Forstyrrelse i den retlige ramme vil ikke kun skabe umiddelbar økonomisk skade, men vil også sende et signal om et ustabilt og usikkert erhvervsmiljø.

- **Måltrettet regulering og forenkling**

Da de foreslåede foranstaltninger allerede har været gældende i næsten 20 år, er modtagerlandene meget velinformerede og ved, hvordan de skal opfylde betingelserne i forordningen. Derudover fjernes med den foreslåede forordning også afsnit, der er forældede, hvormed den ajourføres, og forældede bestemmelser fjernes.

- **Grundlæggende rettigheder**

I henhold til artikel 2, stk. 1, litra d), i forordning (EF) nr. 1215/2009 kræver retten til at drage fordel af præferencer, at modtagerlandene afstår fra alvorlige og systematiske overtrædelser af menneskerettighederne, herunder grundlæggende arbejdstagerrettigheder, de grundlæggende principper for demokrati og retsstatsprincippet.

4. VIRKNINGER FOR BUDGETTET

Dette forslag til forordning indebærer ikke yderligere omkostninger for EU's budget. For perioden 2020-2025 vil der ikke være yderligere tab af toldindtægter for produkter med oprindelse i de nuværende modtagerlande. Hypotetiske indtægter, der kunne være opnået på baggrund af yderligere ny import, betragtes ikke som tab af toldindtægter.

5. ANDRE FORHOLD

- **Planer for gennemførelsen og foranstaltninger til overvågning, evaluering og rapportering**

I forbindelse med de underudvalgsmøder, som finder sted inden for rammerne af stabiliserings- og associeringsaftalerne, er overvågning og rapportering om brugen af

bilaterale præferencer jævnligt på dagsordenen for bilaterale drøftelser med partnerne på Vestbalkan.

- **Forklarende dokumenter (for direktiver)**

Ikke relevant.

- **Nærmere redegørelse for de enkelte bestemmelser i forslaget**

Forslaget indeholder tre slags bestemmelser vedrørende:

- 1) En ændring af betegnelsen af to modtagerlande for at afspejle den senest vedtagne terminologi, nemlig ved at erstatte "Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien" med "Nordmakedonien" og erstatte "Kosovos toldområde" med "Kosovo*", som anvendt i stabiliserings- og associeringsaftale med EU. På den baggrund erstattes alle referencer til "lande" eller "lande og territorier" af "parter".
- 2) En ajourføring af artikel 3 efter ændringerne i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2017/1464 af 2. juni 2017: Da de unilaterale præferencer for Kosovo blev inddraget i stabiliserings- og associeringsaftalen mellem EU og Kosovo, som trådte i kraft den 1. april 2016, omfatter autonome handelspræferencer ikke længere indrømmelser for handel med fiskevarer eller oksekød. For klarhedens skyld foreslås det derfor at fjerne referencer til disse to produktkategorier.
- 3) Anvendelsen af forordningen forlænges til den 31. december 2025.

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING**om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1215/2009 om exceptionelle handelsforanstaltninger for lande og territorier, der deltager i eller er knyttet til Den Europæiske Unions stabiliserings- og associeringsproces**

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 207, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

efter den almindelige lovgivningsprocedure, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I henhold til Rådets forordning (EF) nr. 1215/2009¹ indrømmes der ubegrænset toldfri adgang til EU-markedet for næsten alle varer med oprindelse i de lande, deltager i stabiliserings- og associeringsprocessen i det omfang og indtil det tidspunkt, hvor der blev indgået bilaterale aftaler med disse lande.
- (2) Der er nu indgået stabiliserings- og associeringsaftaler med alle seks parter, den sidste aftale mellem EU og Det Europæiske Atomenergifællesskab på den ene side og Kosovo* på den anden side trådte i kraft den 1. april 2016.
- (3) Ved Kommissionens delegerede forordning (EU) 2017/1464² blev forordning (EF) nr. 1215/2009 ændret for at ophæve de bilaterale præferencer for Kosovo, hvorved de enkelte unilaterale præferencer, der er tildelt alle de vestbalkanske modtagerlande i form af en toldsuspension for varer, der er omfattet af kapitel 7 og 8 i den kombinerede nomenklatur og deres adgang til det globale toldkontingent for vin på 30 000 hl.
- (4) I betragtning af disse forskelle i omfanget af toldliberaliseringen under de aftaleordninger, der er udviklet mellem Unionen og alle deltagere i stabiliserings- og associeringsprocessen, og de præferencer, som er indrømmet i henhold til forordning (EF) nr. 1215/2009, foreslås det at forlænge anvendelsesperioden for forordning (EF) nr. 1215/2009 indtil den 31. december 2025.

¹ Rådets forordning (EF) nr. 1215/2009 af 30. november 2009 om exceptionelle handelsforanstaltninger for lande og territorier, der deltager i eller er knyttet til Den Europæiske Unions stabiliserings- og associeringsproces (EUT L 328 af 15.12.2009, s. 1).

* Denne betegnelse indebærer ingen stillingtagen til Kosovos status, og den er i overensstemmelse med FN's Sikkerhedsråds resolution 1244/1999 og Den Internationale Domstols udtalelse om Kosovos uafhængighedserklæring.

² Kommissionens delegerede forordning (EU) 2017/1464 af 2. juni 2017 om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1215/2009 for så vidt angår handelsindrømmelser for Kosovo* efter ikrafttrædelsen af stabiliserings- og associeringsaftalen mellem Den Europæiske Union og Det Europæiske Atomenergifællesskab på den ene side og Kosovo på den anden side.

- (5) Forlængelsen af anvendelsesperioden for forordning (EF) nr. 1215/2009 anses for at være den bedste garanti for Unionens engagement i Vestbalkans handelsintegration. Forlængelsen vil også være med at sikre stabiliteten i markedsadgangsbetingelserne for de erhvervsdrivende både i regionen og i EU.
- (6) Derudover skal betegnelsen af to modtagerlande ændres for at afspejle den senest vedtagne terminologi.
- (7) Forordning (EF) nr. 1215/2009 bør derfor ændres i overensstemmelse hermed —
- VEDTAGET DENNE FORORDNING:**

Artikel 1

I forordning (EF) nr. 1215/2009 foretages følgende ændringer:

- 1) Artikel 1 affattes således:

"Artikel 1

Præferenceordninger

1. Varer med oprindelse i Albanien, Bosnien-Hercegovina*, Montenegro, Nordmakedonien og Serbien, der er omfattet af kapitel 7 og 8 i den kombinerede nomenklatur, kan indføres i Unionen uden kvantitative restriktioner eller foranstaltninger med tilsvarende virkning og er fritaget for told og afgifter med tilsvarende virkning.
 2. Varer med oprindelse i Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kosovo, Montenegro, Nordmakedonien og Serbien skal fortsat være omfattet af bestemmelserne i denne forordning, hvor dette er angivet. Sådanne varer skal også være omfattet af enhver indrømmelse, der er fastsat i denne forordning, og som er mere favorabel end den, der er fastsat i bilaterale aftaler mellem Unionen og disse parter."
- 2) I artikel 2 foretages følgende ændringer:
- (a) Stk. 1, litra a), b), c) og d), affattes således:

"a) at den definition af "produkter med oprindelsesstatus", der er givet i Kommissionens delegerede forordning 2015/2446, afsnit II, kapitel 1, afdeling 2, underafdeling 4 og 5, og Kommissionens gennemførelsesforordning 2015/2447 afsnit II, kapitel 2, afdeling 2, underafdeling 10 og 11 overholdes

b) at de i artikel 1 nævnte parter afstår fra at indføre ny told eller nye afgifter med tilsvarende virkning og nye kvantitative restriktioner eller foranstaltninger med tilsvarende virkning for indførsel af varer med oprindelse i Unionen og afstår fra at forhøje eksisterende told- eller afgiftssatser eller indføre andre restriktioner fra 30. september 2000, og

c) at de i artikel 1 omhandlede modtagerlande indgår i et reelt administrativt samarbejde med Unionen med henblik på at eliminere enhver risiko for svig, og

d) at de i artikel 1 omhandlede parter afstår fra alvorlige og systematiske overtrædelser af menneskerettighederne, herunder grundlæggende

*

Denne betegnelse indebærer ingen stillingtagen til Kosovos status, og den er i overensstemmelse med FN's Sikkerhedsråds resolution 1244/1999 og Den Internationale Domstols udtalelse om Kosovos uafhængighedserklæring.

arbejdstagerrettigheder, af grundlæggende principper for demokrati og af retsstatsprincippet."

(b) Stk. 3 affattes således:

"Hvis en part ikke overholder betingelserne i stk. 1, litra a), b) eller c), eller stk. 2, kan Kommissionen ved hjælp af gennemførelsesretsakter helt eller delvis suspendere den berørte parts berettigelse til at være modtager i henhold til denne forordning. Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren i artikel 8, stk. 4."

3) I artikel 3 foretages følgende ændringer:

(c) Stk. 1 affattes således:

"For så vidt angår visse vinprodukter, opført i bilag I og med oprindelse i de modtagerlande, der er nævnt i artikel 1, suspenderes den gældende told ved indførsel i Unionen i de perioder, på de niveauer, inden for de fællesskabstoldkontingenter og på de betingelser, der er anført for hvert produkt og oprindelse i nævnte bilag."

(d) Stk. 2 udgår.

4) Artikel 4 udgår.

5) Artikel 5, stk. 1, affattes således:

"De i artikel 3, stk. 1, i denne forordning omhandlede toldkontingenter forvaltes af Kommissionen i overensstemmelse med Kommissionens gennemførelsesforordning 2015/2447, afsnit II, kapitel 1, afdeling 1."

6) Artikel 7, litra b) og c), affattes således:

"b) nødvendige tilpasninger som følge af tildeling af handelspræferencer under andre aftaler mellem Unionen og de parter, der er omhandlet i artikel 1.

c) hel eller delvis suspension af den berørte parts berettigelse til at være modtager i henhold til denne forordning, hvis denne part ikke overholder betingelserne i artikel 2, stk. 1, litra d)."

7) I artikel 10, stk. 1, foretages følgende ændringer:

a) første afsnit, indledningen, affattes således:

"Fastslår Kommissionen, at der foreligger tilstrækkelige beviser på svig eller manglende administrativt samarbejde i forbindelse med kontrollen af oprindelsesdokumentationen, eller at der er en massiv forøgelse af eksporten til Unionen ud over det normale produktions- og eksportkapacitetsniveau eller en overtrædelse af bestemmelserne i artikel 2, stk. 1, litra a), b) eller c), fra de i artikel 1 omhandlede parter side, kan den træffe foranstaltninger til hel eller delvis suspension af den i denne forordning fastsatte ordning for en periode på tre måneder, forudsat at den forinden:"

b) Første afsnit, litra b) og c), affattes således:

"b) har opfordret medlemsstaterne til at træffe de fornødne retssikrende foranstaltninger til at beskytte Unionens finansielle interesser og/eller bringe de i ordningen deltagende parter til at overholde artikel 2, stk. 1

8) c) har offentliggjort en meddelelse i *Den Europæiske Unions Tidende* om, at der foreligger begrundet tvivl om, hvorvidt den pågældende part anvender

præferenceordningen korrekt og/eller overholder bestemmelserne i artikel 2, stk. 1, hvilket kan bringe dets ret til fortsat at anvende denne ordning i fare.

9) Artikel 12, stk. 2, affattes således:

"Den anvendes indtil den 31. december 2025".

10) Bilag I erstattes af teksten i bilaget til denne forordning.

Artikel 2

Denne forordning træder i kraft på syvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Europa-Parlamentets vegne
Formanden

På Rådets vegne
Formanden

